

Donosi zgodnjih posevkov in zgodnjega sadja — žetv belih žit

POVPREČNI DONOSI PŠENICE NA HEKTAR

Po uradnih podatkih statistike je letošnja žetev belih žit precej boljša od lanske in še nekoliko slabša od izredno rodovitnega leta 1953. To vidimo iz naslednjega pregleda:

	Požeta površina (v tisočih hektar- rov)			Skupni donos (v tisočih vagonov)			Donos po 1 ha (v metrskih stotih)		
	1953	1954	1955	1953	1954	1955	1953	1954	1955
Pšenica	2188	2123	2177	282	157	270	12,9	7,4	12,4
Ječmen	360	331	336	46	25	39	12,7	7,6	11,6
Oves	339	341	321	35	23	28	10,4	6,8	8,6

V primeri s povprečno rodovitno letino sta pšenica in ječmen dala zelo velik donos, dočim je donos ovs enak povprečnemu. Donos pšenice in rži je za 113.000 vagonov večji od lanskega leta. Tudi požeta površina je za več kakor 50.000 ha večja, ker so bili pogoji za setev mnogo ugodnejši.

V najugodnejšem položaju sta Hrvatska in Slovenija, kjer so dosegli rekordni donos pšenice. Donos 14,3 q na hektar na Hrvatskem, v Sloveniji pa 13,7 pomeni največji donos, ki so ga dosegli v teh dveh republikah v zadnjih petih letih. Ožja Srbija je dosegla z 11,2 q na hektar približno nivo osemletnega povprečnega donosa, Kosmet pa ima z 8 q na hektar najslabšo letino po vojni. Vojvodina ima s 16,3 q na ha zelo dober donos, čeprav je malo nižji od leta 1953.

TRIKRAT VEČJI DONOS OLJNE REPICE

Donos oljne repice je zelo dober, čeprav je po hektaru nekoliko manjši od rekordne povojne letine v letu 1953.

Požeta površina v ha			Skupen donos v vagonih			Donos po ha v q		
1953	1954	1955	1953	1954	1955	1953	1954	1955
15.167	4.824	11.245	1.184	262	841	7,8	5,4	7,5

Iz pregleda je razvidno, da je letos skupen donos trikrat večji od lanskega. Na tako velik skupni donos je razen večjega donosa po hektaru vplivalo tudi dvakratno povečanje posejanih površin. Do tako velikih razlik v posejanih površinah je prišlo zaradi vremenskih prilik v času setve. Suha jesen leta 1953 je onemogočila setev oljne repice, medtem ko je bila jesen leta 1954 zelo ugodna za setev, kar se je tudi odrazilo letos na posejanih površinah.

OBIRANJE LETOŠNJEGA ZGODNJEGA SADJA

Letošnje vreme ni bilo ugodno za vse vrste zgodnjega sadja. Mraz v času cvetenja je v mnogih krajih države popolnoma uničil letino marelic.

Vrsta sadja	Skupen donos v vagonih			Donos po deblu v kg		
	1953	1954	1955	1953	1954	1955
Cešnje	4.979	3.321	5.522	19,7	13,4	21,4
Vlšnje	2.273	1.294	2.470	14,5	8,4	15,2
Marelice	3.523	1.351	239	33,2	12,8	2,1

Letos je bila letina marelic najnižja v povojnem obdobju in znaša komaj 239 vagonov.

Donos češenj je bil mnogo boljši in je znašal 156 vagonov manj od rekordne povojne letine 5.678 vagonov v letu 1952. Vlšnje so letos tudi obilno obrodile, saj je znašal skupen donos 2.470 vagonov, t. j. več kakor v vseh povojnih letih.

LETOŠNJA PROIZVODNJA SLADKORJA PRI NAS

V letošnji kampanji se je začelo predelovanje sladkorne pese v naših tovarnah sladkorja 14 dni pozneje kakor pa v prejšnjih letih. Neugodne vremenske razmere spomladi so r. v. vzročile, da je setev zakasnila za več kakor mesec dni, težmerno deževje v času vegetacije pa je delovalo na poslabšanje kvalitete sladkorne pese. Povprečna vsebina sladkorja v pesi se v tej kampanji giblje od 13 do 13,5%, medtem ko je znašala n. pr.:

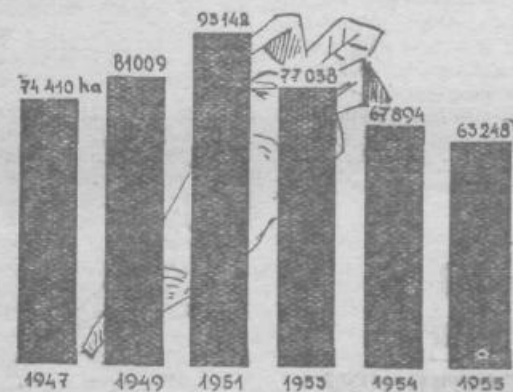
v letu 1939	15,19%
v letu 1951	15,30%
v letu 1952	14,61%
v letu 1953	15,57%
v letu 1954	14,70%

sladkorne pese, oziroma okrog 130.000 ton sladkorja. V prejšnjih letih je bilo posejane pese in pridelane sladkorja:

Zaradi nezadostne proizvodnje sladkorja v posameznih povojnih letih smo morali sladkor uvažati, da bi zadostili domačim potrebam.

Tako smo uvozili:

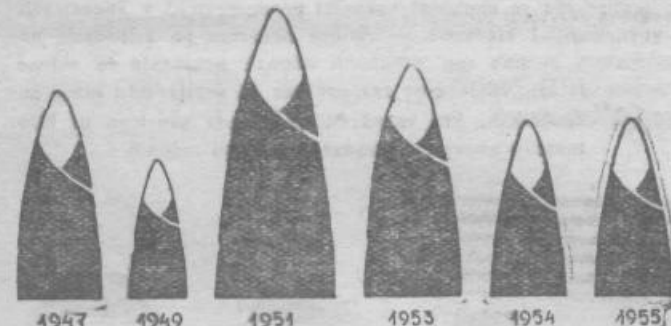
v letu 1949	10.999 ton sladkorja
v letu 1950	14.911 ton sladkorja
v letu 1951	43.328 ton sladkorja
v letu 1953	38.863 ton sladkorja
v letu 1955	45.000 ton sladkorja

S sladkorno peso posejana površina

Pričakujejo, da bodo s 63.248 ha, kolikor jih je bilo zasejano s sladkorno peso, tovarne sladkorja dobile okrog 125.000 vagonov

Potrošnja sladkorja je po vojni pri nas zelo naglo narasla in sicer od 5 kilogramov letno na prebivalca v letu 1939 na več

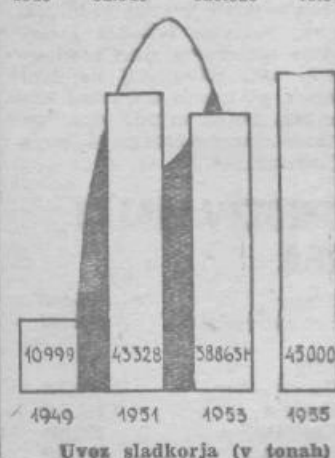

Proizvodnja sladkorja (po letih)

Leta	Površina v ha	Pesa v tonah	Sladkor v tonah
1947	74.410	1.224.936	152.000
1948	74.129	1.311.873	162.350
1949	81.009	786.730	101.490
1950	82.854	665.440	84.940
1951	93.142	1.762.120	209.020
1952	66.254	432.403	49.590
1953	77.038	1.394.802	172.540
1954	67.894	1.128.690	131.647
1955	63.248	1.200.000	130.000
1939 do			
1940	32.346	620.020	75.840

kakor 12 kilogramov v letu 1953 in bo verjetno še nadalje naraščala. To pomeni, da morajo sladkorne tovarne in kmetijske organizacije posvetiti mnogo pozornosti pospeševanju pridelovanja sladkorne pese, da bi pridelali zadostne količine za zmogljivost tovarn in na ta način čimbolj zmanjšali uvoz sladkorja.

Letošnja kampanja se v tovarnah sladkorja odvija brez posebnih težav. Tovarne so preskrbljene s potrebnimi količinami premoga, prevoz pese po železnici pa je prav tako urejen po dinamiki predelave. Če ne bo nastopilo dolgotrajnejše deževje, ki bi lahko prekinilo pospravljanje pese s polja in s tem tudi predelavo v tovarnah, bi letošnja kampanja lahko končala do sredine decembra. Po končani kampanji se bodo sladkorne tovarne lotile velikih rekonstrukcij, za katere so predložile Narodni banki kreditne zahteve. Po planu se bo njihova zmogljivost po končani rekonstrukciji povečala za 20%, kar jim bo omogočilo, da skrajšajo kampanjo predelovanja pese na 80 dni in se s tem rešijo nevarnosti, ki jo krije v sebi predelava pese v zimskih mesecih.

Uvoz sladkorja (v tonah)

Trg je dobro založen z rižem

Računajo, da bo nadrobna cena riža padla na 110 do 115 dinarjev kilogram

V letošnjem in prihodnjem letu bo domači trg založen z zadostnimi količinami riža. Po podatkih Zvezne trgovinske zbornice znašajo razpoložljive količine riža v gospodarskem letu 1955/56 okrog 91.600 ton. Od tega je 15.700 ton domačega pridelka (tu niso vštete tiste količine riža, ki jih je proizvajalec sam prodal na trgu ali pa potrošil), okrog 68.900 ton smo uvozili, okrog 7000 ton pa znaša stara zaloga. To je štirikrat večja količina kakor smo jo imeli v gospodarskem letu 1938/39, ko je znašala potrošnja 23.730 ton riža. V gospodarskem letu 1953/54 je znašala potrošnja riža 10.822 ton, leta 1954/55 pa 18.927 ton.

Tako velike zaloge riža bodo omogočile znižanje cene. Uvoženi riž (v glavnem iz Burme, Pakistana, Turčije itd.) se bo prodajal na drobno — kakor računajo — po ceni okrog 110 dinarjev, kar predstavlja precejšnje znižanje v primerjavi s prejšnjimi cenami. V letu 1952 je bila cena riža 275 din, v letu 1953 — 310, leta 1954 — 222, v letu 1955 — 210 din. Dobili smo že 14.000 ton riža iz Pakistana. Ta količina se bo lahko takoj prodajala po nižjih cenah.

Nizka cena uvoženega riža bo vplivala tudi na cene domačemu pridelku v smislu njihovega znižanja. Cena arpe (neolusčenega riža) bo znašala okrog 60 din za kilogram, kar pomeni, da se bo na njeni osnovi formirana cena oluščenega riža gibala od 140 do 145 din za kilogram. Ta cena bi v glavnem ustrezala razliki v kakovosti med uvoženim in domačim rižem (domači je boljši). Ta cena bi tudi dovolj stimulirala proizvajalce, ker je še vedno višja od proizvodne cene, ki je znašala letos okrog 120—130 dinarjev. Nizke cene riža bodo ugodno vplivale tudi na cene drugih prehranbenih proizvodov.